

УДК 004.738.5:336.741.242

Болгар Т. М., д.е.н., доцент

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
(Полтава, Україна)*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ КРИПТОВАЛЮТИ

Криптовалюта – це цифрова (віртуальна) валюта, одиниця якої – монета (англ. – coin). Монета захищена від підробки, тому що являє собою зашифровану інформацію, скопіювати яку неможливо (використання криптографії і визначило приставку «крипто» у її назві). Ключовою особливістю криптовалюти є відсутність будь-якого внутрішнього або зовнішнього адміністратора. Тому банки, податкові, судові та інші державні або приватні органи не можуть впливати на транзакції будь-яких учасників платіжної системи. Все це забезпечує незворотність угод – ніхто не може скасувати, заблокувати, оскаржити або примусово здійснити транзакцію без доступу до приватного ключа власника [1].

Різниця між електронними грошима і криптовалютою полягає у тому, що для того, щоб звичайні гроші з'явилися на рахунку в електронному вигляді, вони повинні бути спочатку внесені на рахунок у фізичному втіленні, наприклад, через банк або платіжний термінал. Тобто для звичайної валюти електронний вигляд – лише одна із форм грошей. Криптовалюта емітується безпосередньо в мережі і ніяк не пов'язана ні з будь-якою звичайною валютою, ні з будь-якою державною валютною системою.

Виходячи з властивостей і особливостей криптовалюти, наведемо переваги і недоліки в порівнянні зі звичайними традиційними валютами (табл.1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки криптовалюти

Переваги криптовалюти	Недоліки криптовалюти
Відкритий код алгоритму дозволяє добувати криптовалюту кожному бажаючому	Через відсутність регулюючих механізмів немає гарантій збереження електронних криптогаманців
Анонімність транзакцій – інформація про власника криптогаманця відсутня (є тільки номер гаманця)	Висока волатильність через специфіку використання
Децентралізований характер, відсутність єдиного цифрового банку, відсутність контролю за транзакціями і платежами	З боку національних регуляторів можливі негативні дії щодо криптовалюти (заборона на операції такого типу)
Не схильна до інфляції (емітується обмежена кількість монет)	Втрата пароля до електронного криптогаманця або його непрацездатність ведуть до безповоротної втрати усіх накопичених криптомонет
Захищеність: криптовалюту не можна скопіювати	З підвищенням рівня складності стає нерентабельним майнінг криптомонет на обладнанні окремих користувачів

Процес придбання криптовалюти в мережі називається майнінг і займатися ним може кожен бажаючий, який володіє комп'ютерним обладнанням необхідної потужності та спеціальним програмним забезпеченням. У процесі майнінгу обчислювальні потужності обладнання вирішують алгоритми, складність яких поступово зростає і кінцевий результат вирішення дає винагороду – монету, що являє собою набір зашифрованої інформації. Доказом наявності монети в мережі служить блокчейн – це, свого роду, обліковий запис. Зберігається така валюта децентралізовано і розподілена у електронних кріптогаманцях користувачів.

Всіма перевагами і недоліками, що розглянуто вище, володіє найпопулярніша на сьогоднішній день криптовалюта – BitCoin (біткоїн), яка створена в 2008 році програмістом (групою програмістів), відомим під ніком Сатосі Накамото. Біткоїн являє собою програмний код, що не регулюється у всьому світі жодною країною та банківським наглядовим органом і не має єдиного емісійного центру.

Спочатку біткоїн був мало відомий, процесом його впровадження ніхто не керував, відповідно, були відсутні будь-які стратегії і концепції, не було ясності, для чого потрібен біткоїн і що з ним робити. Невисока була і вартість придбання – від 0,1 \$ за монету. Слід зазначити, що в 2010 р. на популярність біткоїн вплинули певні події, а саме:

- надання одній із бірж можливості обміну біткоїн на реальні гроші;
- визнання біткоїн, як ідеального засобу анонімних транзакцій підпільної торгівлі.

Все це викликало зростання інтересу і біткоїн (BC) здобув популярність, вартість його стала швидко зростати, а трейдери привели біткоїн до глобального рівня популярності та зростання його вартості – до 1100 \$ за монету в 2013 р., а у березні 2017 р. – до 1327 \$ за 1 BC. Отже, біткоїн на сьогодні є найпопулярнішою і відомою криптовалютою, капіталізація якого становить 3,2 млрд. \$ [2].

Слід зазначити, що з 01.04.2017 р. у Японії криптовалюта отримала статус платіжного засобу згідно з прийнятим парламентом країни закону про валютне регулювання, де чітко зазначено, що криптовалюта виконує функції саме валюти, а не офіційної грошової одиниці країни. Біткоїни можуть використовуватися для обміну на товари або послуги у продавців, які згодні їх приймати. Обмін на звичайні валюти відбувається через онлайн-сервіс обміну цифрових валют, інші платіжні системи або обмінні пункти [3]. Цифрові валюти, як і готівкові гроші, можуть використовуватися для прямих платежів у особистому форматі, маючи усі переваги банківських переказів, що дозволяють переміщувати великі суми миттєво у будь-яку точку світу, при цьому виключаючи з ланцюжка платежів посередників у вигляді комерційних банків, знижуючи, таким чином, витрати на перекази практично до нуля.

На наш погляд, зростаюча популярність цифрових валют несе в собі ризики для фінансової стабільності країни. Як і більшість нових технологій, вони тягнуть за собою певні ризики і невизначеність, котрі необхідно відстежувати як

учасникам ринку, так і регуляторам. Використання криптовалюти пов'язане з високим рівнем ризиків, перш за все у зв'язку з їх незабезпеченістю активами, відсутністю єдиного регулювання випуску та юридично відповідального суб'єкта. Анонімний характер діяльності з випуску криптовалюти необмеженим колом суб'єктів створює передумови для залучення громадян та юридичних осіб у протиправну діяльність, включаючи легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансування тероризму. Крім того, використання криптовалюти як засобу платежу та її накопичення може призвести до порушення прав учасників – осіб, власників криптогаманців: з огляду на їх анонімність і віртуальність виникає неможливість захисту власних інтересів у судовому та адміністративному порядку. Сьогодні регулятори фінансових ринків США для захисту користувачів криптовалюти вимагають від компаній, що працюють з нею, проводити перевірки для запобігання відмиванню коштів.

Центробанки розвинених країн, включаючи Банк Англії і Банк Канади, вже вивчають можливість введення такої валюти, що в теорії може докорінно змінити всю існуючу фінансову систему.

Список використаних джерел

1. Матеріал із Вікіпедії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ru.wikipedia.org/wiki/Криптовалюта.
2. Минфин допустил признание биткоина финансовым продуктом в России. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rosbalt.ru/russia/2017/04/11/1606818.html>.
3. Криптовалюта в Японии стала официальным платежным средством. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://regnum.ru/news/economy/2257405.html>.